Buhârî Çökerse İslâm Çökmez mi yahut Klasik Bir İslamoğlu Demagojisi

‘Halk avcılığı’ veya ‘laf cambazlığı’, İslamoğlu dinleyenlerinin yabancıladığı kavramlar değil artık. İslamoğlu, çıktığı hemen her programda, yaptığı her çalışmada, konuştuğu ekser sözde alt yapı eksikliğini ele vermekten alamıyor bir türlü kendini. **Münazara tekliflerine karşı “ben duymadım, bilmiyorum” kurnazlığıyla sıyrılıyor işin içinden kendince.**

‘Halk avcılığı’ veya ‘laf cambazlığı’, İslamoğlu dinleyenlerinin yabancıladığı kavramlar değil artık. İslamoğlu, çıktığı hemen her programda, yaptığı her çalışmada, konuştuğu ekser sözde alt yapı eksikliğini ele vermekten alamıyor bir türlü kendini. **Münazara tekliflerine karşı “ben duymadım, bilmiyorum” kurnazlığıyla sıyrılıyor işin içinden kendince.** Zannınca en büyük aktivitesi; kendi dünyasında kurduğu kimi nesepsiz kimi Goldziher menşe’li mefkûreler bütünü “indirilen din(!)”e malzeme bulmak. Hakkı savunduğu içindir şahsına yapılan bunca saldırılar ve asrın adamı olduğundan dolayıdır herkesin onunla uğraşması… Böyle düşünüyor İslamoğlu. En azından savunma mekanizmasını çalıştırdığında sarf ettiği cümlelerin ucu bu tüneli gösteriyor diyebiliriz rahatlıkla.

İşin gerçeği; herkesin meşgale deryasına sandal attığı bir ortamda İslamoğlu’yla vakit geçirmenin yegane mantığı onu ciddiye almak değil, olsa olsa onun çok ciddi arterlerle oynaması olabilir diye düşünüyorum. Ayrıca, içlerinde şu ana dek esaslı bir ilim adamına denk gelmediğimiz tebaasının ciddî bir kemmiyette olması da işin cabası.

Her konuşmasında mutlaka dinin rükn-i rekinlerinden biriyle oynamayı âdetten öte seciyye edinen İslamoğlu, “herkes benle uğraşıyor” vaveylasını da sıkça gündeme taşıyor. Altından kalkamayacağı cümleler kuruyor, seviyesini aşan meselelere bodoslama dalıyor ancak sıkıştığını veya sıkışacağını kavradığında hep aynı silaha sarılıyor: Feryâd-ı figan… Ele aldığı konulardaki yetersizliğini, ifşâ ettiği bu mazlum pozlarıyla kılıflayabileceğine inanıyor.

SEN HADİSLERLE UĞRAŞACAKSIN, EHL-i SÜNNET SUSACAK MI?

İslamoğlu mahut tavrıyla bize şunu söylüyor; “Ben sizin (içerdiği sahih hadislerden ötürü) canınız mesabesindeki Buhârî’yle uğraşacağım, onu olmadık hakaretlerle tezyif edeceğim ama siz her hangi bir tepki vermeyeceksiniz. Verirseniz benle uğraşmış olursunuz. Yeri gelecek ben Ahmed b. Hanbel gibi ehl-i sünnet akidesinin bu günlere tevarüsündeki temel taşını yerinden oynatmaya çalışacağım ama siz en ufak bir reaksiyon dahi göstermeyeceksiniz. Zaman olacak; ben bin dörtyüz senedir ümmetin cumhurunun, adına din dedikleri

ve mucebince amel ettikleri inanç bütününün tamamını "uydurma din" damgasıyla mühürleyip çöpe atacağım yine de sesiniz çıkmayacak. Aksi takdirde "benle uğraşma" etiketinden siz de nasibinize düşeni alırsınız.

Evine girilen adamın giren hırsızı dışarıya atarken veya polise teslim ederken hırsızın sarf ettiği "Ne oluyor kardeşim, ne uğraşıp duruyorsun benle" şeklindeki cümleyle ne kadar da benzeşiyor İslamoğlu'nunkisi. Öyle değil mi sahiden? Yahut kimsenin sövülmedik bir akrabasını bırakmayan ve incittiği adam sayısınca düşman edinen bir aklıevvelin "Nedir bana reva görülen bu adavet?" diye yakınmasıyla bir farkı var mı İslamoğlu'nun feryatlarının. Fikri olan beri gelsin.

Bu yazının kaleme alınış maksadı da; bir türlü dilinin altına yerleştiremediği baklayı yine düşüren İslamoğlu'nun bir herzesinden ibaret. Çay Tv'deki bir programa konuk olarak katılan İslamoğlu[1], şimdilerde bir hocaefendinin sıkça telaffuz ettiği bir cümleye takıyor kafayı: "Buhari düşerse İslam düşer." Soru formatında gelen bu cümleyle sözü alan İslamoğlu, yine sürüyor fili züccaciye dükkanına ve başlıyor cümbüş. Buyrun…

İslamoğlu: *Buhari çökerse İslam çöker diyen kafa, İslam'ı Allah'ın değil kendinin dini zannediyor. Buharî'nin dini zannediyor. İslam Buharî'nin dini değil, İslam Allah'ın dinidir. Yani İslam'ın sahibi Buharî değildir. İslam'ın sahibi Allah'tır. Dolayısıyla İslam'ı koruyacak olan da Rabbimiz'dir, yüce Rabbimizdir. İnsanlar değildir.*

Cevap: Buharî çökerse İslam çöker diyen kafa eğer biz oluyorsak –ki öyledir- İslam'ı onu gönderme, kanunlarını vaz etme ve sahibi olma anlamında kendimize nispet etmiyoruz, böyle bir zannımız olmadı ve hiçbir zaman da olmaz. Hatta İslam tarihinde dini aksesuar addeden münafık zihniyet de dahil aklı başında hiç kimsenin böyle bir iddiası olmamıştır.

Dine intisap anlamında İslam dini bizim dinimiz olduğu gibi Buhârî'nin de dinidir. Bu noktaya İslamoğlu'nun her hangi bir itirazının olmayacağı kanaatindeyiz. Ancak, Kur'an ayetleri üzerinde parçacı okuma yapma konusunda mütehassıs olan İslamoğlu bu söylediğimize "İslam'a hiç bir türlü Buhari'nin dini denemez, zira Kur'an ayetleri dinin sadece Allah'a mahsus olacağını söylüyor" diyerek şu tarz ayetleri delil olarak gösterebilir:

i. Dikkat edin, hâlis din yalnız Allah'ındır.[2]

ii. Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar?[3]

Görüldüğü gibi bu ayet-i kerimelerde din ifadesi Allah'a izafe edilmiş ve hatta birinci ayette dinin sadece Allah'a mahsus olduğu belirtilmiştir. "Buhari çökerse İslam çöker" ifadesinden Buhari'nin zatını anlayabilen İslamoğlu yukarıdaki ayetleri refere ederek "İslam Buharî'nin dini değil, İslam Allah'ın dinidir" cümlesiyle dinin Allah' tan başka hiç kimseye hiç bir şekilde izafe edilemeyeceğini kastediyor olabilir. Zira zihnî yapısı buna müsaittir.

Bu iddiaya mukabil olarak bir de şu ayet-i kerimelere bir göz atalım:

i. Onlar muktedir olabilseler sizi dininizden döndürünceye kadar sizinle savaştan geri durmazlar.[4]
ii. Bugün kâfirler, sizin dininizden ümit kesmişlerdir. Artık onlardan korkmayın, benden korkun. Bugün size dininizi ikmal ettim… [5]
iii. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitap verilenlerden dininizi alay ve oyun konusu edinenleri ve kâfirleri dost edinmeyin. Allah'tan korkun; eğer müminler iseniz.[6]
iv. Eğer antlaşmalarından sonra yeminlerini bozarlar, ve dininize saldırırlarsa, küfrün önderlerine karşı savaşın.[7]

Evet, bu ayet-i kerimelerde de "din" ifadesinin muhataplara yani mü'minlere nispet edilerek "dininiz" olarak zikredildiği görülmektedir. Ayrıca "(Yahudiler ve hıristiyanlar müslümanlara:) Yahudi ya da hıristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız, dediler. De ki: Hayır! Biz, hanîf olan İbrahim'in dinine (millet) uyarız. O, müşriklerden değildi.[8], "De ki: Allah doğruyu söylemiştir. Öyle ise, hakka yönelmiş olarak İbrahim'in dinine (millet) uyunuz. O, müşriklerden değildi"[9] şeklindeki ayetler ve daha bir çok ayet-i kerimelerde din manasında olan millet ifadesi İbrahim (Aleyhisselâm)'e nispet ederek zikredilmektedir.[10]. Ve Peygamber Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem'e İbrahim'in dinine uyması emredilmektedir.[11]

DİN HERKESİNDİR

Öyleyse ilk önce zikrettiğimiz ayetleri sahibi olma anlamında, ikinci olarak zikrettiğimiz ayetleri de mensup olma veya yeryüzündeki temsilci olma anlamında anlarsak bir işkal kalmaz. Bu anlamda dinin Buhari'nin dini olmasında da bir problem yok demektir. Din Cenab-ı Hakk'ın da ifade buyurduğu üzere hepimizindir.

Daimî olarak herkese karşı hoşgörü ve hüsnü zannı vurgulayan İslamoğlu, kastımızı sormadan veya mevzuyu kasıt müvacehesinde tafsil etmeden bizi böylesine önyargılı bir hükümle mahkum etme yetkisini kimden alıyor? Yegane referans olarak telakki ettiği Kur'an ayeti; *"Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır"**[12]* buyururken İslamoğlu'nun bu tavrıyla Kur'anî beyanın uyuşmazlığı gayet net şekliyle ortada değil mi?

İslamoğlu'nun belağât bilgisi noktasındaki fakirliğinin sadece burada değil bir çok konuşmasında gizleyenemeyecek derecede bariz olduğu görülüyor. "Buhârî çökerse İslam çöker" ifadesindeki mücaveret ilişkisiyle meydana gelen mecaz-ı mürseli dahi ya kavrayamıyor ya da işine öyle geliyor. Zira bu ifadedeki Buharî, **Muhammed b. İsmail el-Buhârî** adındaki zat değildir. Buhari ifadesiyle maksat, onun ***"el-Cami'u's-Sahîh"***isimi eseridir. Nitekim "Bu hadis Buhârî'de geçer" veya "Müslim'de geçen bir hadiste" şeklindeki cümlelerimizde kullandığımız isimler her ne kadar şahıs isimleriyse de bu ifadelerden maksat mezkur şahısların kaleme aldıkları eserlerdir.

Bunun "Beyzavi tefsiri, Nesefî tefsiri, Alusi tefsiri, İbn Abidin" gibi

sayılması gayet güçlük arz edecek kemmiyette örnekleri mevcuttur. Burada bize "bu söylediklerinizi zaten İslamoğlu'nun da kastı. Öyleyse böyle bir tafsile gitmenin ne anlamı var?" şeklinde bir itiraz yöneltilebilir. Yalnız bu itirazı yapan kardeşlerimiz konuşmanın ileriki seyrinde yer alan İslamoğlu'nun şu sözlerine baksınlar bir de:

"Buhari' den önce İslam yokmuymuş diye sormak lazım bu zavallıya. Şeyhinin müridine sormak lazım Buharî' den önceki İslam'ı. Buhari, hatırlayalım 256'da vefat etti. Peygamberimiz'den iki buçuk asır sonra. Peki iki buçuk asır bu yokmuymuş İslam'da, Buhari mi diriltmiş, kaldırmış? Bu ne biçim bir ahmaklık, bu ne biçim bir saldırıdır İslam'a ki Allah aşkına, siz İslam'ın bekasını Buhari'ye, insanlara bağlıyorsunuz."

PEKİYİ YA SENDEN ÖNCE İSLÂM YOK MUYDU İSLAMOĞLU?

İslamoğlu'nun şu ifadeleri istişhad mahallimiz olan "**Buhari çökerse İslam çöker**" cümlesinden eseri değil, bizatihi şahsı anladığını ele veriyor. Bu birincisi…

İkinci olarak; Cümlemizde yer alan 'Buhari' ifadesiyle maksut olan şey Peygamber Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem'in sözlerini hâvi olan meşhur eser olduğuna göre İslamoğlu'nun Buharî' den önce İslam yok muydu?" şeklindeki sorusu son derece absürt kalıyor. Zira Buhari'den önce "**el-Cami'u's-sahih**"ine aldığı hadisler vardı. Şu halde bu hadislerin bütününün oluşturduğu din de vardı. Ve Buharî olmayan bir şeyi ihdas etme niyetiyle yazmadı kitabını. Daha doğrusu onun eseri yazma usulü bir eser değildi. Sadece var olan sahih rivayetlerin derlenmesinden ibaret mübarek bir çalışmaydı. Öyleyse, H. 194 de doğup H.256 yılında vefat eden Buharî'den önce İslam vardı bu kesin. Var olan bu İslam'dan bin dörtyüz küsür sene sonra dünyaya gelen İslamoğlu'dan önce kendi keşf ettiği bunca hakikati (!) idrak edebilen bir tane de mi müçtehid, müfessir, muhaddis, fakih, mütekellim vs. çıkmadı -yani ondan önce İslam yok muydu- bunu bilemeyiz(!). Öyleyse sorduğu sorusunun esas cevabının Buhari üzerinden değil, kendisi üzerinden cevaplandırılması gerektiğini bilmeli İslamoğlu.

İSLÂMOĞLU KIT BİLGİSİYLE ÂYET DİYOR, DİKKAT EDİN YOK ÖYLE BİR ÂYET!

İslamoğlu: Peygamberimiz bile sen onlara vekil değilsin. **Leste aleyhim bi vekîl**. Defaatle hem de Kur'an' da. Sen Allah'ın vekili değilsin onlara gönderdiği. Anlatabiliyor muyum? Yani sen sadece beşîr ve nezîr olan bir elçisin. Bundan başka bir şey değilsin -anlatabiliyor muyum?- diyen bir Kur'an önümüzdeyken efendim, yine efendim mübarek Kur'an'da öğüt ver' Sen sadece bir öğüt vericisin, öğütcüsün" derken, onlarca böyle ayet varken, Peygamberimiz bile Allah'ın vekili değilken kim Buharî'yi Allah'ın vekili ilan ediyor veya Allah'ın yerine geçiriyor?

Cevap: Yakaladığı her fırsatta dinleyicilerine kendisini Kur'an talebesi olarak takdim eden ve izleyicilerine Kur'an'la çokça hemhal olduğunu ima eden İslamoğlu'nun şu ifadelerinin başında yer alan ayet okuması tamamen acemice ve bir o kadar da habersizce. Zira Peygamber'in vekil olduğuna dair istidlal ettiği ayeti "Leste aleyhim bi vekîl" şeklinde okuyan İslamoğlu'nun okuduğu

bu ayet Kur'an'da yer almaz. Kur'an'da bu konuyla ilgili bulunan ayetlerde "Kavmin O'nu (Kur'an-ı kerîm'i) yalan saydı. Halbuki, o bir hakikattır. De ki: «Ben sizin üzerinize vekil olmuş değilim."(**kul lestu aleykum bi vekîl**),[13] Ve eğer Allah Teâlâ dilese idi onlar şirke düşmezlerdi. Ve seni onların üzerine bir muhafız kılmadık, ve sen onların üzerine bir vekil değilsin. (**vemâ ente aleyhim bi vekîl**)[14] gibi ayetler yer alıyor. İslamoğlu'nun okuduğu ayetle benzeşen en yakın ayette de "vekîl" ifadesi yok: "Onların üzerlerinde bir musallat (cebbâr) değilsin" (**leste aleyhim bi musaytir**). Kitabullah ile –en azından dışarıya yansıttığı şekliyle- bu denli meşgul olduğu bilinen birinden –üstelik Kur'an'da bu ifadenin defaatla geçtiği vurgusu yapılarak- vasat seviyede bir hafızın düşmeyeceği bu denli bir hatanın suduru vukufiyet problemi değilse nedir?

Yukarıda değindiğimiz gibi parçacı okuma hastalığına müptela olmuş İslamoğlu ve zihniyeti bahsinde olduğumuz mevzuda da aynı tavrı sergiliyor. Kur'an-ı kerim farklı ayetlerde ve bağlamlarda Allah Resulü Sallâllâhu Aleyhi ve Selleme muhtelif vasıflar vermekteyken, İslamoğlu kendi kafasındaki peygamber şablonunu Kur'an'a fatura ediyor. Pekiyi nasıl? Sadece kendisine yarayan ayetleri zikrederek. Şimdi Kur'an ayetlerinin konumuzla ilgili bazı bölümlerine bir göz atalım:

i. Sen ancak bir nezirsin.[15]
ii. De ki: "Ey insanlar! Muhakkak ki, ben sizin için ancak apaçık bir nezîrim (korkutucuyum)."[16]
iii. De ki: "O âyetler ancak Allah'ın indindedir ve ben ancak bir apaçık nezirim."[17]
iv. Sen başka değil, ancak bir nezîrsin (korkutucusun).[18]

Bu ayetlerde Hz. Peygamber Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem'in başka değil sadece nezîr olmasına vurgu yapılıyor. Burayı bir not edelim.

Merceği biraz daha genişleterek diğer ayetlere göz atalım;

i. Şüphe yok ki, Biz seni hak ile mübeşşir ve münzir olarak gönderdik.[19]
ii. Ve onu hak ile indirdik ve hak ile indi ve seni de ancak bir (beşîr) müjdeleyici ve bir (nezîr) korkutucu olarak gönderdik.[20]
iii. Biz seni göndermedik, ancak bir beşîr (müjdeleyici) ve nezîr (bir korkutucu) olarak (gönderdik).[21]

Bu zikrettiğimiz ayetler ve zikretmediğimiz başkalarında[22] ilk zikrettiklerimize ziyâde olarak Allah Resulü Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem'in bir de "beşîr" olduğu zikrediliyor.

Bir de şu âyetlere bakalım:

i. Ey Rabbimiz! Onların arasında onlardan bir resûl gönder ki, onlara âyetlerini okusun.(tâlî) Onlara kitap ve hikmet talim etsin.(muallim) Ve onları nezih bir hale getirsin.(müzekkî) Şüphe yok ki Sen, evet Sen

azîzsin, hakîmsin.

ii. Şüphesiz Biz sana kitabı hak olarak indirdik ki insanlar arasında Allah Teâlâ'nın sana bildirdiği vech ile hükmedesin. (Hâkim)

iii. Elif, Lâm, Râ. Bir kitaptır ki, bunu sana indirdik, insanları Rablerinin izniyle karanlıklardan nûra, O azîz, Hamîdin yoluna çıkarasın. [23] (el-muhricu mine'z-zulümâti ile'n- nûr).

iv. Ve sana da Kur'an'ı indirdik ki, kendilerine indirilmiş olanları insanlara açıkça anlatasın (mübeyyin) ve umulur ki onlar da tefekkür edeler.[24]

v. Ve sana bu kitabı indirmedik, ancak onlara kendisinde ihtilâf ettikleri şeyi açıklaman için (mübeyyin) ve imân edecekler olan bir kavim için bir hidâyet ve bir rahmet olmak üzere indirdik.[25]

vi. Şüphesiz sen de insanlara, göklerde ve yerde ne varsa kendisinin olan Allah'ın yolunu, doğru yolu göstermektesin. (hâdî)

vii. Mallarının bir kısmını, kendilerini temizleyip arıtacak sadaka olarak al, (âhizu's-sadekât) onlara salât et; (el-musallî alâ ümmetih) senin salâtın (duan) onlar için bir güvendir.[26]

viii. Ey Peygamber! İnkarcılarla, ikiyüzlülerle savaş; (mücâhid) onlara karşı sert davran. Varacakları yer cehennemdir, ne kötü dönüştür.[27]

ix. Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı bulduklarıo elçiye, o ümmî Peygamber'e uyanlar (var ya), işte o Peygamber onlara iyiliği emreder, (el-âmiru bi'l-ma'rûf) onları kötülükten meneder, (en-nâhî ani'l-münker), onlara temiz şeyleri helâl, (muhillu't-tayyibat) pis şeyleri haram kılar. (muharrimu'l-habâis) Ağırlıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. (el-vâdi'u anhum israhum ve eğlâlehum) O Peygamber'e inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr'a (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır.[28]

x. Kendilerine Kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resûlünün haram kıldığını (muharrim) haram saymayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın.[29]

xi. Peygamberin size şahit olması,(şehîd- şâhid)[30] sizin de insanlara şahit olmanız için, O, gerek daha önce (gelmiş kitaplarda), gerekse bunda (Kur'an'da) size "müslümanlar" adını verdi.[31]

Son alarak verdiğimiz bu ayet-i kerimelerde Allah Teâlâ'nın, Resulü Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem'ne parantez içerisinde verdiğimiz üzere "tâli, muallim, hâkim, müzekkî, el-muhricu mine'z-zulümâti ile'n- nûr, mübeyyin, hâdî, âhizu's-sadekât, el-musallî alâ ümmetih, mücâhid, el-âmiru bi'l-ma'rûf, en-nâhî ani'l-münker, muhillu't-tayyibat, muharrimu'l-habâis, el-vâdi'u anhum israhum ve eğlâlehum, şehîd, şâhid" gibi farklı vazifeler verdiği açık bir şekilde görülmektedir. İslamoğlu'nun bu ayetlerden kat'ı nazar etmesi hangi sebeb üzerine mebni ola?

KUR'ÂN ÖYLE SÖYLEMİYOR, SEN YORUMLARINI KUR'ÂN'A YAMA EDİYORSUN!

Kur'an-ı kerimle iştiğal edenlerin çok iyi bildiği husus; Kur'an'da mevzuların farklı yerlerde muhtelif bağlamlarla anlatıldığıdır. Ayetlerdeki

hasr ifadeleri de tamamen bağlam ve sebeb-i nüzulle ilgilidir. Ama siz İslamoğlu gibi sadece ikinci sırada yer verdiğimiz ayetler üzerinden Peygamber Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem' e rol biçmeye çalışırsanız size birinci olarak verilen ayetlerdeki "Sen ancak bir nezirsin" ayetleri hatırlatılmaz mı? Şu durumda İslamoğlu'nun konuşmasında yer alan *"Yani sen sadece beşîr ve nezîr olan bir elçisin. Bundan başka bir şey değilsin - anlatabiliyor muyum?- diyen bir Kur'an önümüzdeyken"* ifadelerini ne yapacağız? Bu ifadeleri dinleyen bir kişi İslamoğlu'na birinci olarak zikrettiğimiz "Sen ancak bir nezirsin" ayetlerini hatırlatıp "Siz Peygamber Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem'in sadece beşir ve nezir olduğunu söylüyorsunuz ancak Kur'anda beşir değil sadece 'nezir' olduğu ifade ediliyor" derse ne diyecek? Eğer "Beşir ve nezirsin diyen ayetler de var" şeklinde cevap verirse son zikrettiğimiz ayetlerde Peygamber'e verilen onca vasıf hakkında ne diyecek?

İşte, Kur'an'ın parçacı okunması böyle haraç mezat ifadeleri kendinden gayet emin bir şekilde iddia etmeye ve bu görüşü de "Kur'an böyle söylüyor" diyerek Kur'an'a fatura etmeye götürüyor insanı. **Hayır, Kur'an öyle söylemiyor. İşte ayetler ortada. Sen Kur'an'dan dilediğini alarak, indî yorumlarını Kur'an'a yama ediyorsun**. Hepsi bu kadar.

İKİNCİ BÖLÜMDE: İSLAMOĞLU ALLÂH'IN VEKÎLİ YOKTUR GÖRÜŞÜNÜ GENİŞLETİYOR

---

[1] https://www.youtube.com/watch?v=qY9-RbQjQVI

[2] Zümer, 3

[3] Âl-i İmrân, 83

[4] Bakara, 217

[5] Maide, 3

[6] Maide, 57

[7] Tevbe, 12

[8] Bakara, 135

[9] Âl-i İmrân, 95

[10] Mesela bkz. Bakara, 130, Nisa, 125, En'âm, 161, Nahl, 123 vd.

[11] Nahl, 123

[12] Hücurât, 12

[13] En'âm, 66

[14] En’âm, 107

[15] Hud, 12

[16] Hac, 49

[17] Ankebût, 50

[18] Fâtır, 23

[19] Bakara, 119

[20] İsrâ, 105

[21] Furkan 56

[22] Mesela Ahzâb, 45, Sebe’ 28, Fatır, 24, Fetih, 8

[23] İbrâhim, 1

[24] Nahl, 44

[25] Nahl, 64

[26] Tevbe, 103

[27] Tevbe, 73, Tahrim, 9

[28] A’râf, 157

[29] Tevbe, 29

[30] Ahzab, 45, Fetih, 8

[31] Hacc, 78, Benzer ayetler için bkz. Bakara, 143, Nisa, 41